

Vanha Windows voi viedä poliisin pakeille

Windows XP-käyttöjärjestelmän tietoturvatuki päättyy tiistaina. HS selvitti, mitä se tarkoittaa ja mitä tehdä.

Laura Halminen HS

ENSI tiistaista alkaen Windowsin XP-käyttöjärjestelmää ei enää päivitetä. Haavoittuva, jopa vaarallinen järjestelmä on Suomessa yhä noin 17 prosentissa Windows-tietokoneista.

Pahimmassa tapauksessa käyttäjä voi joutua tekemisiin poliisin kanssa tai ostamaan uuden tietokoneen.

Helsingiläinen Paula Lankinen joutui lähtemään tietokoneostoksille, ja nyt hän on tuotu. Kukaan ei ole antanut hänelle neuvoja, mitä tehdä, kun hänen koneensa tuki päättyy.

Eläkkeellä oleva puvustaja otti asiasta selvää itse.

HELSINGIN SANOMAT tapasi Lankisen maanantaina, kun hän tuli ostamasta pöytäkoneeseensa uutta keskusyksikköä.

"Koneeni oli kymmenen vuotta vanha, eikä sen teho riittänyt uuden käyttöjärjestelmän käyttämiseen", Lankinen kertoo.

"Uusi kannettava olisi maksanut lähes 800 euroa. Ei eläkkeeni sellaiseen riitä. Keskusyksikkö tuli 300 euroa halvemmaksi."

Lankisen tietoturva on nyt paremmalla mallilla, mutta hän on huolissaan muista.

"Missään ei ole ollut kunnolla tietoa siitä, mitä tuen päättymisen tarkoittaa. Miten kaikki kaltaiseni eläkeläiset saavat tietoa siitä, mikä heitä uhkaa?"

MONI on samassa tilanteessa kuin Lankinen. Siksi Helsingin Sanomat kysyi viestintäviraston tietoturva-asiantuntija Antti Kuritulta, mitä tehdä XP-koneelle.

Paula Lankinen joutui ratkaisemaan XP:n aiheuttaman tietoturvaongelman hankkimalla uuden keskusyksikön. Kalliiksi se tuli.

Mitä XP-tuen loppuminen oikein tarkoittaa?

"Monimutkaisista ohjelmistoista löydetään jatkuvasti uusia tietoturvapuutteita. Tähän mennessä löydetyt XP:n aukot on tilkitty automaattisilla turvallisuuspäivityksillä, mutta ensi tiistain jälkeen näin ei enää tapahdu."

Miten selviää, mikä käyttöjärjestelmä minulla on?

"Valtaosassa myydyistä koneista on kotelossaan joko logo- tai tuotelisenssitarra. Tarrassa lukee, mikä käyttöjärjestelmä koneessa on myydessä ollut. Jos tarraa ei ole, ja koneessa on jokin Windows-käyttöjärjestelmän versioista, kaikkein helpoin tapa on vierailta verkko-osoitteessa amirunningxp.com."

Mitä vaaroja XP:n käytön jatkamisessa on?

"Tavallisia käyttäjiä uhkaavia vaaroja ovat haittaohjelmat ja virukset. Ne saattavat anastaa käyttäjän luottamuksellisia tietoja, tuhota tiedostoja tai kiristää käyttäjältä lunnaita salakirjoittamalla tiedostot."

"Haittaohjelma voi myös käyttää tietokonetta hyväkseen muihin kohdistuvissa rikoksissa kuten roskapostittamisessa, tietomurroissa tai palvelunestohyökkäyksissä. Se voi johtaa vaikeuksiin teleoperaattorin tai jopa poliisin kanssa."

Voiko XP-koneella mennä jatkossa langattomaan verkkoon?

"Itse en yhdistäisi XP:llä varustettua tietokonetta verkkoon"

lainkaan tuotetuen päätyttyä. Vaikka koneella ei käsittelesikään luottamuksellisia tietoja, voidaan konetta käyttää tietoverkkokorikosten välikappaleena."

Eikö virustorjuntaohjelma suojaakaan kaikelta pahalta?

"Ei. Virustorjunta on vain yksi osa suojautumista kuten palomuurikin. Ne ovat kuin kaksi lukittua ovea, ja käyttöjärjestelmä talon seinät. Lukituista ovista ei ole tarpeeksi apua, jos seinät ovat sortumassa."

"Virustorjunta on toki tärkeä osa suojaamista, mutta yhtä tärkeitä asioita ovat ohjelmistopäivitysten asentaminen, tietoturvalliset toimintatavat sekä terve järki ja skeptisyys liian hyvältä vaikuttavista tarjouksista kohtaan."

Miten uusi käyttöjärjestelmä hankitaan ja mitä se maksaa?

"Uuden käyttöjärjestelmän voi ostaa elektroniikkatuotteita myyvistä kaupoista tai internetistä. Viestintävirasto ei suosittele mitään tiettyä käyttöjärjestelmää, mutta Windowsin uusimman version hinta liikkuu noin sadan euron nurkilla. Myynnissä on myös alennettuun hintaan opiskelijalisenssejä. Netistä saa myös ilmaisia käyttöjärjestelmiä kuten Linuxin eri versioita."

Kenen täytyy ostaa uusi tietokone?

"Käyttäjän, jolla on XP ja jonka kone on niin vanha, ettei sen laitteisto vastaa uusimpien Windows-versioiden laitteistovaatimuksia."

KAISA RAUTAHEIMO HS